

Asia: VN/34927/2022

**Lausuntopyyntö VNa maatalouden ja matkailun alaan kuuluvista
kausiluonteista toimintaa sisältävistä toimialoista annetun VNan
muuttamisesta**

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

2.2.2023

Viite: Lausuntopyyntö VNa maatalouden ja matkailun alaan kuuluvista kausiluonteista toimintaa sisältävistä toimialoista annetun VNan muuttamisesta, VN/34927/2022

Elintarviketeollisuusliitto ry:n (ETL) lausunto TEMin lausuntopyyntöön kausityöasetuksen muuttamisesta

ETL pitää tärkeänä, että luonnontuotteiden keruun vastuita ja velvoitteita kehitetään edelleen. Luonnontuotteiden keruun toimintamallin on oltava selkeä ja läpinäkyvä niin poimijoille, keruutoiminnassa mukana oleville yrityksille kuin luonnontuotteita jalostaville yrityksille ja kuluttajille.

Riippumatta luonnontuotteiden keruun toimintamallista tulee Suomessa nyt varmistaa, että valittu malli täyttää kansainvälisen ihmisoikeuslainsäädännön ja EU:ssa valmisteltavan yritysvastuulainsäädännön vaatimukset.

Poiminnan tapahtuminen työsuhteessa rinnastaisi luonnontuotteiden keruun muuhun kausityöhön ja voisi avata mahdollisuuksia saada Suomeen poimijoita useammista lähtömaista.

Toimintamallin muutoksen valmistelu työsuhteiseksi tulisi tehdä huolella arvioiden vaikutukset niin poimijoihin kuin yrityksiin. Vaikutusarvio puuttuu nyt lähes kokonaan lausunnolla olleesta esityksestä.

Toimintamallia muutettaessa on erittäin tärkeä huomioida luonnonmarjojen keruutyön erityinen luonne. Keruu tapahtuu laajoilla metsäalueilla eikä rajatulla alueella esim. puutarhakasvituotannon tapaan. Jos keruutyötä teetetään työsuhteessa, on huomioitava, että työaikalain mukaan sen soveltamisalan ulkopuolelle jää myös työ, jossa työntekijällä on työaika-autonomia ja jossa siihen liittyvien toiminnan erityispiirteiden vuoksi tehdään sellaisissa oloissa, ettei voida katsoa työnantajan asiaksi valvoa siihen käytettävän ajan järjestelyjä. On mahdollista, että luonnonmarjojen keruutyö työsuhteessa tehtynä kuuluu em. poikkeuksen nojalla työaikalain ulkopuolelle, mikä olisi työn luonne huomioiden tarkoituksenmukaista.

ETL katsoo, että työaikalain soveltamisalaa koskevaan poikkeussäännökseen tulisi lisätä luonnontuotteiden keruu, silloin kun työhön liittyy työaika-autonomia, jotta asia ei jää käytännön soveltamisessa tulkinnalliseksi. Muutos tulisi säätää ja saattaa voimaan samanaikaisesti kausityöasetuksen kanssa.

Luonnontuotteiden keruun muuttaminen työsuhteiseksi muuttaisi keruun luonnetta merkittävästi. Esimerkiksi thaimaalaisia poimijoita maahan kutsuvat yritykset ovat pääasiassa pieniä yrityksiä. ETL pitää erittäin tärkeänä, että valtionhallinto järjestää neuvontaa yrityksille, jotka jatkossa työllistävät poimijoita työsuhteessa. Alan erityisluonteesta johtuen tulisi kiinnittää huomiota myös työsuojeluun liittyvään viranomais-neuvontaan. Toimintamallin tulee olla selkeä yrityksille.

On syytä myös tarkentaa, mitä käytännössä tarkoittaa sekä marjalain että kausityölain samanaikainen voimassaolo.

